

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

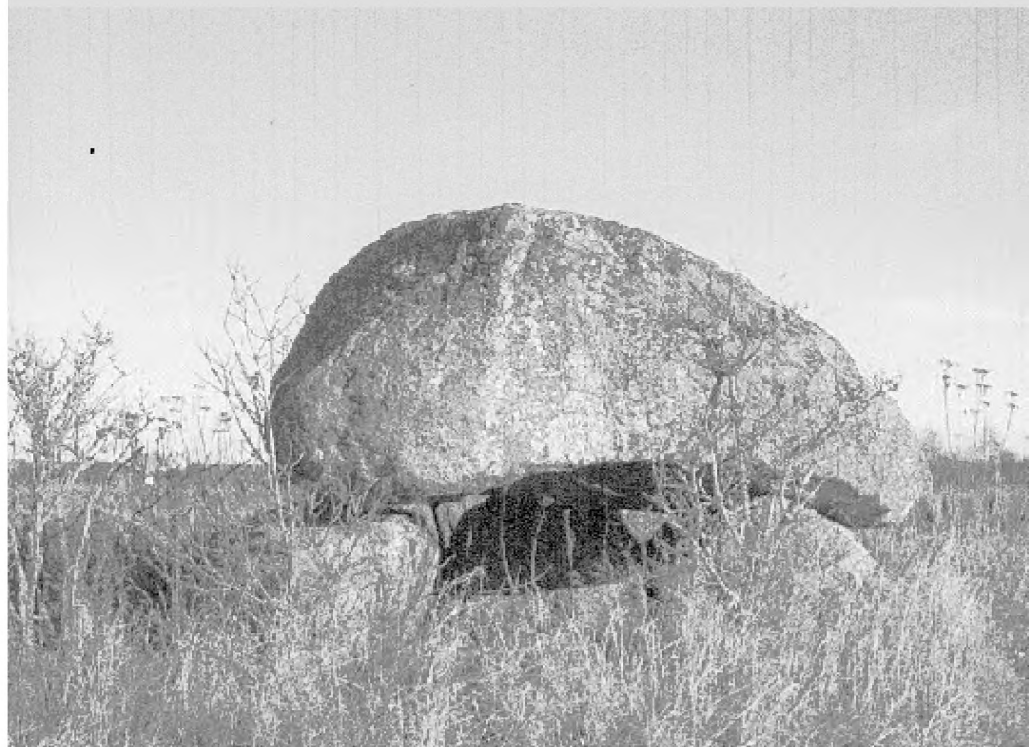
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Dreslette Sogns Lokalhistoriske Arkiv

2018

Dreslette Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Ordinær generalforsamling i Dreslette Forsamlingshus, Snave

Tirsdag 12. februar 2019 kl.19.30

1. Dagsorden ifølge vedtægterne
2. Foredrag ved sognepræst Ole Buhl Nielsen om Oplysningstiden, Brahetrolleborg og godsejer Johan Ludvig Reventlow
3. Kaffe bord pris 40kr.

se Dreslette Portalen angående vedtægter
<http://dreslette.dk/fritid/dreslette-lokalhistorisk-arkiv>

Dreslette Sogns Lokalhistoriske Arkiv blev oprettet i 1979.
På Arkivet finder du mange interessante og spændende oplysninger fra området.

Så husk - kassér aldrig gammelt materiale.
Det er måske mere interessant, end du tror !

Vi har åbent 1. mandag i måneden kl. 19 - 20

Skovauktion i Ungersbjergskovene i 1950'erne

Lene og Kirsten har interviewet brødrene Jørgen og Kurt Jørgensen Snave for at høre om, hvad de kunne huske omkring den årlige skovauktion i skoven ved deres barndomshjem i Ungersbjerg.

De fortæller, at skoven var delt i 3 skove: Bøgeskoven – der ligger først for i Ungersbjerg – den kaldtes ”Indhegningen,” og derudover var der ”Den forreste” og ”Den bagerste” granskov. Afgrænsningen af skovene går faktisk lige der, hvor Agger i dag har anlagt parkgolfbane og vinmarker.

Skovene, der i dag ejes af Wedellsborg, blev dengang i 1950'erne og en del år frem ejet af Rasmus Stougaard, Kallehavegården og to andre familiemedlemmer. Det var Rasmus, der stod for drift og økonomi af skovbruget.

Rasmus var en meget statelig herre, der yndede at gå med en hvid jakke og stråhat og gerne tog cyklen til skovene i Ungersbjerg, når han skulle inspicere derude.

Kurt har snakket med Lars Stougaard, barnebarn til Rasmus Stougaard, der var hans morfar.

Rasmus Stougaard boede på Kallehavegården, hvor nu også Birgit og Lars Stougaard bor i dag. Lars kunne fortælle en lidt sjov historie om sin morfar. Rasmus blev interviewet af en avis. Journalisten spurgte Rasmus, hvordan han kunne holde sig så strunk og rank, hvortil Rasmus svarede, at det var fordi han elskede at kikke op i toppen af de høje bøgetoppe. Lars var nu af den opfattelse, at det måske kunne være, fordi han var skånet for det hårde fysiske arbejde, da der jo på daværende tidspunkt var mange ansatte på gårdene, der udførte en stor del af det forefaldende arbejde.

Den årlige skovauktion i Ungersbjerg fandt altid sted i marts måned. Kurt og Jørgen mener, at der var skovauktion fra lige efter krigen og frem til omkring 1957. De har fået fortalt, at Rasmus hvert år var meget nervøs for, om der nu kom folk til auktionen, men som der huskes, var den altid godt besøgt. Desuden var Rasmus bekymret for, om buddene på træet blev tilstrækkelig høje og, om han i det hele taget ville kunne sælge noget?

Træerne, der skulle på auktion, skulle mærkes – det gjorde skovridderen, der på daværende tidspunkt boede på Solhøj i Dreslette. Han mærkede træerne op med en slags rive, der lavede riller i de træer, der skulle fældes. Landbetjent Jensen, Ebberup, var auktionarius på auktionsdagen. Hver rummeter brænde havde et nummer, der kunne bydes på, og når sidste bud var afgivet, brugte landbetjenten en stok til af afslutte og markere det vindende bud. Desuden deltog en sagfører fra

Assens. Han skrev op i sin bog, hvor mange rummeter, der blev sat til auktion, og hvad prisen var.

Når det højeste bud var afgivet, og ingen overbød, fik sagføreren navn på køber samt nummeret på den rummeter træ, der var købt, så man nøje vidste, hvem der havde købt de forskellige stabler med træ.

Træet var delt op i 1m^3 pr. portion, og der var forskellige priser på brændet – alt efter kvalitet.

Brændet var delt op i

1. GAVNTRÆ – som var hele stammer, der blev solgt til fabrikker og savværker.
2. KLOV – det tykkeste og det dyreste
3. FAGOT – runde stykker
4. KNIPPEL – tynde topstykker
5. RISBUNKER – til kvashugning og til optændingsbrug.

Jørgen mindes, at fisker Michaelsen fra Brunshuse plejede at købe grantræ til pæle til fiskegarn.

Gavntræ blev slæbt ud til nærmeste offentlige vej med heste, hvorefter det blev læsset på lastbil til videre transport.

Jørgen husker, at da han var med – som ganske ung mand – stod Carl Madsen, Ungersbjerg for at save træerne og brændet, og som en 6. opdeling af træet var der de stykker, som var under 1 meter lange. De stykker delte Carl og Jørgen mellem sig, da de ikke kunne sælges på auktionen. Dette var også en del af deres løn, som jo ellers var akkordarbejde.

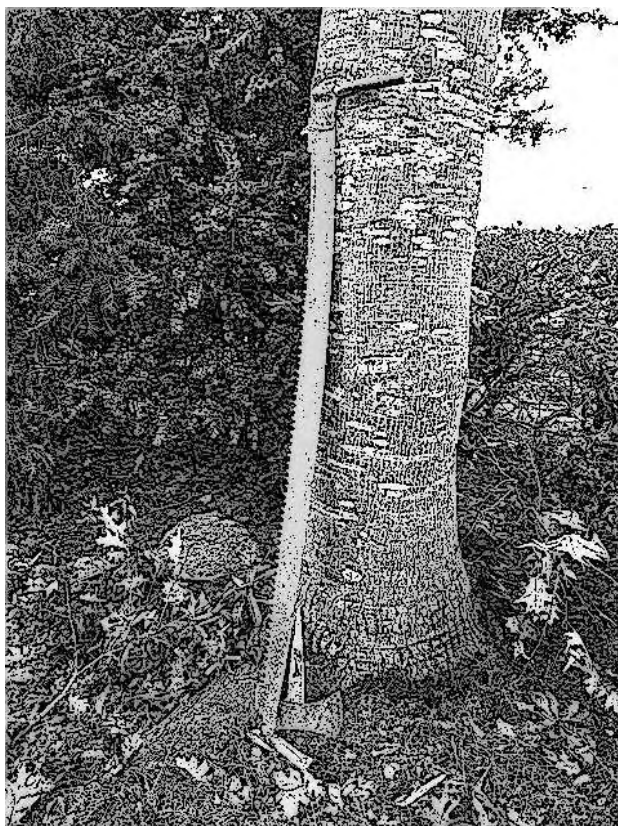
Arne Jørgensen, Kurt og Jørgens storebror, hjalp også Carl Madsen en overgang, og han fortæller, at når et træ var fældet, kløvet og savet til 1 meter stykker og ved håndkraft båret ud til nærmeste skovvej og stablet i rummeter, så fik de to mænd 5 kroner til deling – for hver rummeter.

Auktionsdagen var en festdag, og derfor var alle de fremmødte klædt i deres pæne tøj. Kurt og Jørgen fortæller, at deres far, Magnus Jørgensen, tog sin pæne stortrøje på, og tændte en stor cigar, før han gik hjemmefra - så var han klar til auktionen. Det skal lige nævnes, at det var en af de få gange om året, at Magnus røg cigar.

Kurt, der på daværende tidspunkt har været en knægt på omkring 8 – 9 år tog en ”selvvalgt fridag” fra skole, da han ikke ville gå glip af auktionen, hvor der i øvrigt – udover de voksne købere – stort set kun var børn fra Ungersbjerg. End ikke Lars Stougaard, der jo også var knægt dengang, deltog. Kurt spøger med, at han har været med til at ”opfinde” deltid og flexetid, da han og de andre børn kunne komme og deltage i skovarbejdet, når de havde lyst.

Det foregik ved, at de savede 1m stykker fra grenene på bøgetræerne. Børnene fik 1 øre pr. styk, og det var lige meget, om det var de tykke eller de tynde stykker, så der var mest rift efter de tynde stykker, for de var jo hurtigere at save. På en god vinter kunne de mest ihærdige nå op på omkring en 7 – 8 kroner for en hel sæson, hvilket var mange penge dengang.

Når auktionen var slut, fik Rasmus Stougaard og de andre øvrigheds personer altid en god middag på enten Sognefogedgården i Dreslette eller Enghavegård i Snave. Der blev skiftet mellem de to gårde hvert andet år.

Jørgen var med som skovarbejder i Ungersbjerg midt i halvtredserne. Han var kommet til at hjælpe Carl Madsen med nedsavningen, efter at Børge Pedersen fra Ungersbjerg havde fået andet arbejde. Jørgen, der på daværende tidspunkt var en ung gut på 16-17 år, havde masser af gåpåmod, men Carl Madsen mente nu, han var en splejs og ikke stærk nok til arbejdet, men han fik da lov at blive, selv om Carl sagde til ham ”du puster li’som FUT Karls lokomotiv” (fra Rasmus Klump bøgerne).

Der var altid to skovarbejdere om at fælde et træ. De havde en stor sav, som de trak i fra hver sin side af træet. Der blev også anvendt jernkiler (kaldet ”vækker” på fynsk), disse blev hugget ind i træet for at tvinge træet til at falde til den rigtige side.

For at få stubbene væk fra skoven kom en sprængningsmand. Det var Lars Larsen fra Ungersbjerg - også kaldet Laus. Laus brugte dynamit til at sprænge stubbene. Dengang var der ikke den samme sikkerhed, som der er i dag. Han havde dog sprængningstilladelse. Men som Kurt fortæller: ”Der var ingen sprængtæppe eller hyletone, som der er i dag. Der var heller ingen der råbte ” Der sprænges”. Laus sagde bare; ”Nå børn - Nu må I hellere finde et træ at stå bag ved, for nu sprænger jeg”.

Og det gjorde han så. Både sten, jord og stykker fra stubben stod højt op i luften – sommetider helt hen over trækronerne. Laus valgte altid selv det træ, der stod tættest på sprængningen at gemme sig bag. Når det hele var faldet ned, dukkede vi børn op igen, og Laus grinede højt og var glad for at kunne underholde os. Selvom det lyder noget videre

risikabelt efter nutidens normer, var der dog aldrig nogen, der kom til skade.

Granstubbene var ikke så nemme at sprænge, så her var der nogle af bl.a. de arbejdsløse eller andre interesserede, der fik lov til at tage disse stubbe op, mod at de kunne beholde det til brænde til dem selv. Det kostede kun arbejdsindsatsen. Til dette arbejde blev der brugt en ryddehakke, en spade og en vippestang. Med disse redskaber kunne de få granstubbene fri fra jorden. Stubbe og rødder blev – som ovenfor nævnt - brugt til brændsel, der dog ikke havde samme brændværdi som de hårde træsorter såsom eg og bøg.

Rasmus døde i 1961, 89 år gammel, og Rasmus' del af skoven blev overtaget af de to andre, der havde part i skoven. I grøfterne ved skoven langs de smalle Ungersbjerg veje ligger der den dag i dag stadig store trækævlere og brændestakke i forskellige størrelser, hvilket de vedhæftede billeder bekræfter. Der fældes og sælges stadig træ - om end nok på en anden måde – også selv om skovauktion er et overstået kapitel

Til bekræftelse under min hånd og segl

Allerede fra tidlig middelalder blev segl brugt som underskrift af dokumenter, som bevis på deres retsgyldighed. Lakseglene anvendtes mest af konge og adel og blev anbragt på et bånd under dokumentet. Lakken kunne have mange farver, almindeligst var rødbrun, men også sort og grøn blev brugt. Når lakken skulle anvendes, blev den opvarmet med ild, hvorved lakken dryppede ned på dokumentet. Ejeren kunne derefter trykke sin seglstampe (seglstempel) eller signetring ned i den bløde lak og således anbringe sit monogram eller våbenskjold.

Omkring 1800 fik også den jævne befolkning mulighed for at erhverve et segl. Brugen af segl aftog midt i 1800 tallet efterhånden som befolkningen lærte at læse og skrive. Dokumenter der skulle underskrives kunne være: skifter ved dødsfald, ved fæste af gårde og, efter selvejet var indført, ved køb og salg af gårde og jord.

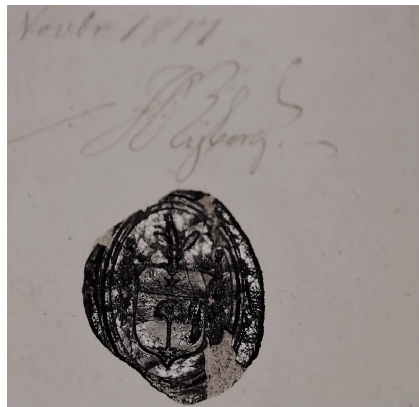

Men hvis man ikke kunne læse og skrive, havde man forskellige muligheder ved underskrift af dokumenter. Nogle kunne printe deres navns forbogstaver, hvorefter skriveren kunne skrive det fulde navn, med fornavnet før og efternavnet efter initialerne. En anden mulighed for underskrift var, at skriveren førte hånden for den der skulde underskrive, og så blev der skrevet under navnet "Med ført pen". En tredje mulighed var at skriveren skrev navnet, og at vidner bekræftede underskriften.

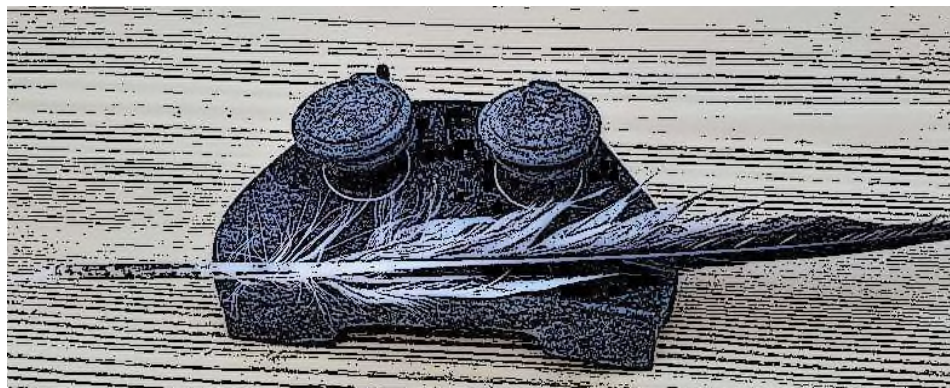

Ved Birte Larsdatters underskrift i 1812 er flere muligheder brugt. Hun har kunnet printe sine forbogstaver B.L.D., hvorefter hendes navn er skrevet "med ført pen", som der er skrevet under navnet. Til sidst har hun bekræftet det hele med sit segl. Birte Larsdatter fra Enemærket var Michel Christophersen anden kone. Han var husmand og opsynsmand over den Enemærkejord, der hørte til Flenstofte. De boede Vesteragegyden 8.

Niels Ryberg købte Hagenskov sidst i 1760 tallet, Hagenskov var den største ejer af fæstegods her i sognet, så der findes en del dokumenter med Rybergs segl og underskrift i lokalhistorisk arkiv

Her har Morten Rasmussen fra Simmersholm underskrevet med navn og segl, ved salg af et jordstykke i 1824.

Arne Rasmussen

"Jørgensensminde"

I 1864 købte Johan Christian Jørgensen en grund, nuværende Brunshusevej 30, og byggede her et hus, som han kaldte "Jørgensensminde".

Han havde været i Amerika for at grave guld, og han havde held med sig, for han fandt så meget guld, at han havde penge til at bygge hus og starte en kornhandlerforretning i Enemærket.

Huset er en vinkelbygning, den største del var stuehus, i den anden del var der udhus. Det blev adskilt af en lukket port mod stranden og åben ind til gården. På loftet blev der installeret et hejseværk, som sidder i huset endnu, så det er langt over 100 år.

Johan Chr. Jørgensens
kone Kirstine Jørgensen
og deres datter Petra.
Petra passede sin mor
til hendes død

Johan Chr. Jørgensen købte korn af bønderne på egnen. bønderne leverede kornet, som blev kørt dertil med hest og vogn. Når de kom, kørte de ind i porten med læsset, og kornet blev hejst op på loftet over stuehuset med hejseværket. Det fungerede på den måde, at nede i porten er der en lem op gennem loftet, som køretøjet med korn kunne holde under. Der var et reb som gik fra hjulets aksel og ned igennem et hul i lemmen, og her kunne man så lægge snoren på sækken. Selve hejsningen foregik på den måde, at man trak i den snor der lå omkring det store hjul på loftet, tovet nåede ned til vognen, her kunne man trække i tovet, så hjulet kom til at løbe rundt. Lemmen var delt i to halvdele. Når sækken nåede lemmen blev den presset op, og når den var kommet igennem faldt lemmen i igen. Der skulle to mand til at betjene hejseværket, en til at sætte snoren på sækkene nede i porten og en til at tage snoren af oppe på loftet.

Hejseværket, som det ser ud på loftet 2003

Kornet skulle sælges videre, en stor del blev solgt til Lybeck, og der blev også sejlet korn til danske havne. Der er lavet en låge ind i loftetagen, og den låge var af stor betydning, når kornet skulle ned fra loftet. Ejendommen ligger lige ud til Helnæsbugten, og fra lågen i gavlen havde man lavet en sliske ned til en mindre båd. Man havde lavet en sejltrede ind, så mindre både kunne komme tæt på land, og når båden var lastet, sejlede man ud til en større båd, der lå længere ude, og her om lastede man kornet. Der blev drevet kornhandel i Enemærket i 18 år.

Kornhandler
J. Chr. Jørgensens
familiegravsted.
Kan stadig ses
på Dreslette
kirkegård,
da gravstedet er
betalt for 100 år

Lissa Jenseno

Mekaniker i Snave Hans Jaska

Hans Jaska havde mekaniker værksted i Snave fra 1959 til år 2000. Da han blev født kunne ingen ane, at han skulle få sin livsgerning i Snave, mange hundrede kilometer fra hvor han blev født.

Han fødtes i 1925 i byen Viljandi i Estland, hvor hans forældre ejede en keramikfabrik, et cementstøberi og et entreprenørfirma. Hans gik på gymnasiet, da Estland i sommeren 1940 blev besat af russerne og gjort til en sovjetrepublik.

Mange blev sendt til fangelejre i Sovjetunionen men forældrene slap, fordi der på faderens fabrik arbejdede en kommunist, der stod højt på ranglisten, og fabrikken kunne ikke køre videre uden faderens viden.

Da Tyskland angreb Sovjetunionen året efter, blev Estland nu besat af tyske tropper. Efter deres nederlag på Østfronten begyndte tyskerne at mobilisere esterne, og Hans blev i 1943 indkaldt til tysk krigstjeneste. Men hans fader fik Hans sammen med andre estere smuglet til Finland, hvor Hans

kom til at kæmpe i en estisk bataljon på finsk side mod Sovjet.

Selve flugten foregik i åben båd. De var 36 mand og en kvinde, de sejlede om natten, der var flere både, nogle blev sænket af russere eller tyskere i jagten på flygtninge.

Hans blev uddannet til infanterist og sendt til fronten nær Leningrad. Da Finland kapitulerede måtte Hans beslutte, om han ville til Sverige eller tilbage til Estland og kæmpe på tysk side mod Sovjet. De fleste i hans bataljon valgte Estland og det samme gjorde Hans. I sommeren 1944 kæmpede han ved Tartu, hvor han blev såret i venstre ben. Han kom til Tallinn og senere sejlet til et hospital i Rostock i Tyskland. Det skete med den sidste båd, som slap væk fra Tallinn, før den sovjetiske generobring af byen.

Den gamle bydel
i Tallinn efter det
sovjetiske
luftbombardement
i marts 1944

Da han var blevet rask, kom han på officersskole ved Prag, og efter endt uddannelse i februar 1945, blev Hans og fire andre estere sendt tilbage til deres bataljon ved østfronten.

Midt i kaosset af flygtninge og sårede efter bombardementet af Dresden, besluttede de at tage tilbage til Prag. De meldte sig her til den tyske kommandantur og foregav, at de var kommet væk fra deres bataljon, at de ikke forstod ret meget tysk og at de derfor ingen rejsepapirer havde. Myndighederne troede på historien, og Hans og de unge estere fik rejsepas til København. Her skulle de slutte sig til et estisk kompagni under den tysk værnemagt.

Marts 1945 ankommer Hans og de andre til Københavns hovedbanegård, hvor de bliver de kontaktet af en civil Estlænder, som var i modstands bevægelsen, og som kunne bruge deres uniformer og våben. Til gengæld blev Hans tilbudt et sikkert skjul i Danmark, og fik udfærdiget et legitimationskort, hvor der stod at han var døvstum.

Politikreds
Nr. 65

Legitimationskort
for
danske Statsborgere.

Navn *Hans Rasmussen*

Stilling *(Høvedsm) Landmand.*

Bopæl *Ribe*

Født d. *6/4* 1924 i *Videbød.*

Indehaverens
Underskrift *Hans Rasmussen*

Ribe Kommunes
Folkeregister

d. 20/6 1946

Mittum

Kortet skal altid medføres.

O. U. B. & Co.

Hans Jaskas
legitimationskort
med falsk navn,
og hvor der står
at han er
dødstum

Hans kom til gården "Mosekær" i Karslunde hos enken Birthe Sofie Nielsen, og fik besked på ikke at tale når der var fremmede tilstede. Her hjalp han til med arbejdet på gården. Opholdet på "Mosekær" forløb uden de store vanskeligheder indtil 14 dage før befrielsen, hvor nogen havde fået kendskab til, at der var nogle estere i byen. Men Hans nåede at blive gemt i en høststak, indtil befrielsen kom i maj 1945.

Efter befrielsen arbejdede han 2 år på "Mosekær" som landbrugsmedhjælper hos Birthe Sofie Nielsen. Han lærte hurtigt dansk, og arbejdede på forskellige gårde på Sjælland. På "Kaplevgård" traf han Esther fra Hundige, som han blev gift med i 1952. De fik Anna 1953.

Hans og
Esther
Jaska
1952

På det tidspunkt var Birthe Sofie Nielsens søn, Georg Nielsen bosat i Snave og gift med Anne Marie i Snave. I 1954 havde de brug for en altnuligmand til den savskærer-virksomhed, som udviklede sig til en maskinstation, hvor de savede brænde, tog roer op, klippede kørne og beskar klove, sprøjtede, og nedfældede ammoniak.

Der lavede Hans alt forefaldende arbejde og kørte traktor og var med til at bygge maskinhus.

Hans bliver dansk statsborger i 1956. I 1957 får han og Esther sønnen Johan. I 1958 købte de Snavevej 33, hvor der havde været gartneri.

I 1959 starter Hans selv egen virksomhed som mekaniker og metalarbejder på Snavevej 33, som de havde købt året før, og som han selv er ved at sætte i stand, og hvor han selv bygger værksted. I 1960 får datteren Inge.

Hans reparerer landbrugsmaskiner, traktorer m.m. I årenes løb er der næsten ikke den ting, som han ikke har haft under behandling. I 27-28 år har han slebet knive til kreaturklippemaskiner. Mange kom med posten fra hele landet og blev sendt tilbage igen.

Senere blev det også biler. Hans klarede alt fra rustarbejde, maling og undervognsbehandling til motorreparationer. Han byggede også løgoptagere helt fra bunden og meget mere.

Esther og børnene hjalp hvor de kunne, både på værkstedet og på marken, hvor Esther havde mistbænke og drivhus, hvor der blev sået udplantnings blomster og grønsager og tomater og agurker som blev solgte på GASA. Tillige med at de byggede huset om, og værkstedet blev udvidet.

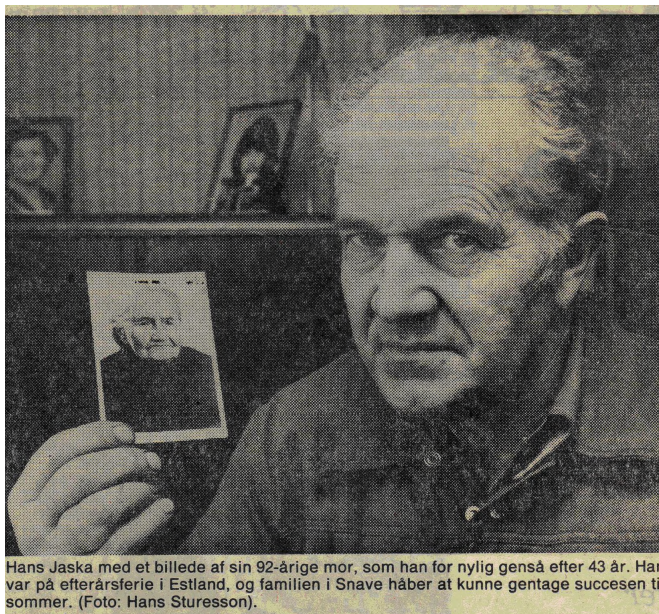
Hans hobby var at danse, og det gik han meget op i. Hans og Esther gik på danseskole en gang om ugen i vinterhalvåret i Odense.

Hans sad i bestyrelsen i Dreslette forsamlingshus fra 1967 til 1991. Han blev formand i 1981, hvor han var med til at ombygge forsamlingshuset i 1985 med nye garderober og toiletforhold.

Hans fik kontakt med sin familie i Estland sidst i 1950'erne. Hans mor fandt ham gennem Røde Kors, han havde ikke selv turde kontakte sine forældre og bror på grund af regimet i Estland, som da var en sovjetisk republik. Derefter skrev de sammen og var altid omhyggelig med at undgå politiske

emner af hensyn til censuren, nogle gange var det tydeligt at brevene havde været åbnet.

Esther dør af kræft i 1972. I 1974 kommer Irene som husbestyrerinde til Snave, hun overtager Esthers opgaver med regnskab, hjælper på værkstedet, og den store have.

Hans Jaska med et billede af sin 92-årige mor, som han for nylig genså efter 43 år. Han var på efterårsferie i Estland, og familien i Snave håber at kunne gentage succesen til sommer. (Foto: Hans Sturesson).

I 1986 besøger Hans og Irene første gang Estland, dengang Sovjetunionen. Her ser Hans sin mor og bror (faderen døde i 1976) for første gang siden han forlod hjemmet i 1943. Hans nåede at besøge dem flere gange, inden moderen døde i 1991 og broderen i 2001. Resten af familien var døde under krigen.

I 2000 rejser Hans og Irene på ferie til Fijiøerne, her er han så uheldig at falde ned og mister sin førlighed, Hans tilbringer sin sidste tid på plejehjemmet Æblehaven i Hårby.

Lissa Jensen og Anna Jaska

Dreslette Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Medlemskontingent 2019 100kr.

Medlems navn

Kvittering

Betal til en fra bestyrelsen eller på generalforsamlingen.
eller benyt konto nr. 2028 7984-408-097

Bestyrelsen:

Formand & Arkivråds repræsentant:

Mogens Hjorth, Søbrovej 34, 5683 Hårby,

tlf. 24201130

M24201130@gmail.com

Næstformand:

Lissa Jensen, Skovhaverne 1, 5683 Hårby

tlf. 64771425

Arkivleder:

Arne Rasmussen, Brunshusevej 36, 5683 Hårby,

tlf. 64771553 & 23801788 kr.aakaer@gmail.com

Kasserer:

Kirsten Drejer Nielsen, Snavevej 19, 5683 Hårby

tlf. 40940910

Sekretær:

Hanne Boel Nielsen, Nellemosevej 51, 5683 Hårby

tlf. 64771034

Anna Jaska, Skovhaverne 3, 5683 Hårby tlf. 51645198

Lene Larsen, Kallehavegyden 10, 5683 Hårby

tlf. 22253953